Naslov:
Kuhač, Franjo Ksaver

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Franjo Ksaver Kuhač (Osijek, 20.11.1834. - Zagreb, 18.06.1911.), etnomuzikolog i glazbeni povjesničar.
Obitelj mu se nekada zvala Kuhačević, a kasnije Koch. To je prezime i sam Franjo Ksaver nosio do 37. godine života. U Osijeku polazio gimnaziju, ali je zbog sudjelovanja u političkim demonstracijama 1848. bio primoran napustiti mjesto školovanja i preseliti se u Donji Miholjac, gdje se pripremao za učiteljsko zvanje. God. 1852. otišao u Peštu, gdje je dvije godine kasnije diplomirao na preparandiji sa svjedodžbom peštanskog Konzervatorija. Nakon toga svoje glazbeno znanje proširivao u Leipzigu, Weimaru i Beču. Po povratku u Osijek djelovao kao klavirski pedagog i zborovođa, a tijekom dvanaest godina, zahvaljujući novcu što mu je nakon smrti ostavio stric, putovao po Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni, Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji, Bugarskoj i dr. skupljajući narodno blago (napjeve, stihove, poslovice, glazbala, nošnje i sl.).
God. 1871. preselio u Zagreb ponijevši sa sobom zbirku od 2000 harmoniziranih narodnih napjeva koju zbog nerazumijevanja ljudi i ustanova kojima se obraćao za pomoć nije uspio odmah tiskati. God. 1872. postao nastavnik teorije i klavira na muzičkoj školi Glazbenog zavoda. Zbog sukoba s predsjednikom Glazbenog zavoda svojevoljno je (1876.) napustio mjesto nastavnika na muzičkoj školi. Nakon toga su pred Kuhačem bila tri desetljeća života bez stalnog namještenja u kojima je usprkos teškom životu, ponekad na rubu bijede, nizao raspravu za raspravom osvjetljujući u njima probleme iz najrazličitijih područja glazbe, prije svega iz folklora. Na području folkloristike najznačajnija mu je zbirka "Južno-slovjenske narodne popievke" (4 knjige, 1878. - 1881., 5. knjiga objavljena je 1941.) s 1600 napjeva uz klavirsku pratnju. Svoje pedagoško iskustvo sabrao u priručnicima "Prva hrvatska uputa u glasoviranje" (1896. - 1897.) i "Uputa za pjevanje za srednje škole" (neobjavljeno). Pionirski je bio Kuhačev rad na stvaranju hrvatske glazbene terminologije (rječnik glazbenog nazivlja u Kuhačevu prijevodu Lobeova "Katekizma glazbe", 1875.).

Mjesto (grad/općina):
Osijek (OSIJEK)

Donji Miholjac (DONJI MIHOLJAC)

Pešta

Leipzig

Beč (Austrija)

Zagreb (ZAGREB)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1834-1911 g.

Funkcije:
Etnomuzikolog, glazbeni povjesničar i skladatelj.

VIAF osoba:
73895510

Naslov:
Strossmayer, Josip Juraj

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Josip Juraj Strossmayer (Osijek, 04.02.1815. - Đakovo, 08.04.1905.), biskup i političar.
Đak je đakovačkog sjemeništa, doktorat filozofije polaže u Pešti 1834., zaređen je 1838., a 1842. polaže doktorat teologije u Beču. Godine 1842-47. profesor je na đakovačkom sjemeništu, 1847. dvorski kapelan i jedan od trojice ravnatelja Augustineuma u Beču, 1849. predaje kanonsko pravo na bečkom Sveučilištu. Godine 1849. imenovan je biskupom bosansko-srijemskim u Đakovu i 1850. ustoličen.
Godine 1861-62. veliki župan županije virovitičke, 1860-73. vođa Narodne stranke, 1880. pristaje uz Nezavisnu narodnu stranku. Osnivač i pokrovitelj Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (1868.), utemeljitelj Hrvatskog sveučilišta (1874.). Zaslužan je za unaprjeđenje znanosti, književnosti, umjetnosti i publicistike.
Od 1866. do 1882. gradi katedralu u Đakovu, a 1868. poklanja svoju privatnu zbirku slika JAZU. Potpomaže rad Akademije oko osnivanja instituta, knjižnice, rječnika i gradi reprezentativnu palaču Akademije. Pomaže osnivanje tiskare na Cetinju, potpomaže Maticu srpsku i Maticu slovensku. Djeluje u duhu sjedinjenja katoličke i pravoslavne crkve, inicira kult slavenskog bogoslužja i tiska glagoljske misale. Ističe se 1869-70. na Prvom vatikanskom koncilu svojim stavom za demokratizaciju crkvene hijerarhije, osobito svojim istupanjem protiv dogme o papinoj nepogrešivosti.
Kao političar na čelu Narodne stranke vodio je oportunističku politiku spram bečke dinastije zbog svog biskupskog položaja i svojih ambicija da postane zagrebački nadbiskup. Politika Narodne stranke rezultirala je pod Strossmayerovim vodstvom prihvaćenjem revidirane nagodbe s Mađarima 1873., nakon čega Strossmayer prestaje biti vođa stranke. Godine 1874. osudio je laicizaciju pučkog školstva, ali se 1904. odlučno ogradio od toga da se njegovo ime iskoristi za osnivanje klerikalne stranke.

Mjesto (grad/općina):
Osijek (OSIJEK)

Đakovo (ĐAKOVO)

Beč (Austrija)

Pešta

Zagreb (ZAGREB)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1815-1905 g.

Funkcije:
Biskup i političar.

VIAF osoba:
46887113

Naslov:
Starčević, Ante

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Ante Starčević (Žitnik kraj Gospića, 23.05.1823. – Zagreb, 28.02.1896.), političar, filozof i književnik.
Pučku školu polazio u Klancu, gimnaziju završio u Zagrebu, gdje je od 1843. do 1845. studirao filozofiju na Kraljevskoj akademiji znanosti. Nakon toga studirao bogosloviju u Senju te u Pešti, gdje je osim bogoslovije još slušao i filozofiju i slobodne znanosti. U Zagrebu je 1845. napisao svoje prve pjesme i članak "Nešto o pirnih običajih u Lici", koje objavljuje u "Gajevoj Danici". Pjesme je objavljivao i u "Zori Dalmatinskoj" i "Bačkoj vili" potpisujući ih anagramom A. V. Rastevčić. God. 1846. stekao doktorat iz filozofije. Uoči sloma Metternichova sistema (1848.) prekinuo bogoslovni studij u Pešti i vratio se u Hrvatsku. U Danici 13.05.1848. objavljena je njegova pjesma u slavu bana Jelačića pod imenom "Odziv s Velebita". Slijedeće se godine natjecao za mjesto profesora filozofije na zagrebačkoj Akademiji, ali nije uspio dobiti namještenje. Iste je godine u Kušlanovom "Slavenskom jugu" objavio putopis "Iz Like". Okušao se i u novelistici, publicistici, književnoj kritici, filozofskom eseju, kazalištu i znanosti. U razdoblju od 1951. do 1952. napisao četiri drame od kojih je sačuvan samo "Selski prorok", a usto je sa starogrčkog preveo "Anakreontove začinke" koje su objavljene u "Danici" 1853. godine. Među književnim kritikama ocjena Đorđićevih "Razlikih pjesmi" (1855.) označena je kao “prvi naš pravi književni essey iz stare dubrovačke književnosti.” (B. Drechsler). U Pozivu k predplati na "Hrvatsku rěčoslovnicu" (08.12.1851.) naznačio namjeru izdavanja hrvatske gramatike i protivljenje bečkom književnom dogovoru iz 1850. te jezičnoj i političkoj koncepciji Vuka Karadžića, što je osobito došlo do izražaja u predgovoru "Razvoda istrianskoga god. 1325." (1850.), kao i u kasnijim polemikama s vukovcima. Transkribiravši taj srednjovjekovni tekst iz glagoljice na latinicu, istaknuo je činjenicu da se mješavina svih triju hrvatskih narječja i krajinskog govora naziva hrvatskim jezikom, kojeg je promatrao u njegovu višestoljetnom razvoju. Suprotstavivši se vukovskoj reformi hrvatskog jezika, prihvatio je etimološki pravopis i započeo pisati ekavicom, ostajući tome dosljedan do kraja života. U njegovom se književnom radu, posebice ogledima i aforizmima, očitovalo nagnuće prema praktičnoj filozofiji, koju je nazivao "znanošću života". Za vrijeme Bachova apsolutizma radio u pisarnici svojeg prijatelja Lavoslava Šrama, a pored toga i u odboru Matice Ilirske (1852. - 1853.), Historičkom društvu i uredništvu lista "Neven". Zauzimao se za rješenje Istočnog pitanja reformama i suradnjom "raje" s bosanskim plemstvom, smatrajući muslimane "po kervi i jeziku najčistijom braćom", a bosanske begove najstarijim plemstvom u Europi ("Na čemu smo", 1878. i posmrtno objavljeno "Iztočno pitanje", 1899.). God. 1861. izabran za velikog bilježnika riječke županije. Tada je u četiri predstavke (koje se inače smatraju osnovicom pravaškog političkog programa) županijskoj skupštini, odredio svoja stajališta prema aktualnim političkim problemima. Polazeći od potrebe da Hrvatska odnose prema Austriji i Ugarskoj uredi međunarodnim ugovorima, isticao je da "narod hervatski ima dežanstva samo naprama osebi svoga zakonita kralja" i tražio obnovu cjelovitosti hrvatskih zemalja "nekadašnje velike kraljevine Hervatske" u kojima živi jedan (hrvatski) narod. Na toj je idejnoj osnovi zajedno s prijateljem iz školskim dana, E. Kvaternikom, gradio Stranku prava, koja je na Saboru 1861. zastupala ideju pune nacionalne slobode i državne nezavisnosti. Na Saboru od 1865. do 1867. održao je nekoliko važnih govora i razvio plodnu publicističku djelatnost koja je potrajala do Rakovičke bune (1871). U humorističko-satiričnom listu Zvekan počeo je 1867. godine objavljivati "Pisma Magjarolacah" i rasprave "Bi-li k slavstvu ili ka hervatstvu?" Slavensko je ime smatrao tuđim nadimkom koji obilježava sužnja, a "slavjanstvo" i "slavjansko bratstvo", "metafizičkim izmišljotinami i sanjarijama bez sadržaja". U pravaškom časopisu "Hervat" 1868. godine objavio članak "Stranke u Hervatskoj" gdje je za Narodnjake primijenio kovanicu "Slavoserb". Od 1873. do 1878. radio u odvjetničkoj pisarnici sinovca Davi-

da Starčevića u Jastrebarskom. Od 1879. na Sušaku pisao uvodne članke u "Slobodi". Preseljenjem tog pravaškog glasila, došao u Zagreb (1884.), a list je dvije godine kasnije dobio naziv "Hrvatska". U njemu je objavio seriju članaka "Ustavi Francezke" u povodu 100. godišnjice Francuske revolucije. Kao narodni zastupnik u Sabor je bio biran 1861., 1865., 1867. te od 1878. do smrti. Kada je u Stranci prava došlo do raskola, s Josipom Frankom osnovao je 1895. Čistu stranku prava, odvojivši se tako od matice koju je sam stvarao. Kao pristalica ideja Francuske revolucije i prava narodnosti, utemeljene u povijesnom hrvatskom državnom pravu, svojim je djelima i političkim radom u Hrvatskom saboru položio teorijske osnovice moderne hrvatske nacionalne države i stekao ugled "Otca domovine".

Mjesto (grad/općina):
Senj

Pešta

Rijeka (RIJEKA)

Sušak

Zagreb (ZAGREB)

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1823-1896 g.

Funkcije:
Političar, filozof i književnik.

VIAF osoba:
59125326

Naslov:
Živković, Teofan

Vrsta osobe:
Osoba

Povijest:
Teofan Živković (Srijemski Karlovci, 08.03.1825. - Plaški, 08.11.1890.), gornjokarlovački episkop i crkveni pisac.
Gimnaziju završio u Segedinu (1842.), filozofiju u Pešti (1844.), bogosloviju u Srijemskim Karlovcima (1847.), a pravo u Kečkemetu i Beču (1851.). Jedno je vrijeme bio profesor na preparandiji u Somboru. Nakon stupanja u svećeničku službu (1851.), metropolijski činovnik i profesor na karlovačkoj bogosloviji. God. 1865. postao arhimandrit bezdinski u Banatu, a 1874. episkop gornjokarlovački. Sedam godina kasnije (1881., na narodno-crkvenom saboru) izabran za patrijarha, ali ga car nije potvrdio. U književnosti se prvi puta javio pjesmom "Srbi na Kosovu", koja je objavljena u "Srpskom narodnom listu" (1845.). Pisao je i u "Beogradskim novinama". Značajna je njegova povijesno-pravna studija "Srpska narodna crkva" (1868.), a crkvene mu je propovijedi posmrtno objavio brat Jovan Živković u Karlovcu 1892. godine, pod nazivom "Propovjednik srpske narodne crkve".

Mjesto (grad/općina):
Sremski Karlovci

Plaški

Pešta

Pravni status osobe:
fizička osoba

Vrijeme djelovanja:
1825-1890 g.

Funkcije:
Gornjokarlovački episkop i crkveni pisac.

VIAF osoba:
2.5491701013625124e+21